

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АУДИТ

Методичні вказівки
до організації та планування самостійної роботи для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 075 «Маркетинг»

Електронний ресурс

Рецензенти:

О. О. Нестеренко – доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління та адміністрування ННІ «Каразінська школа бізнесу» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Т. І. Дем'яненко – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту Навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 9 від 23 квітня 2025 року)*

Б 94 **Бухгалтерський** облік та аудит : методичні вказівки до організації та планування самостійної роботи здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 075 «Маркетинг» [Електронний ресурс] / уклад. Т. В. Польова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. – (PDF 38 с.)

У методичних вказівках до організації та планування самостійної роботи здобувачів вищої освіти наведено стислу характеристику дисципліни, тематику занять за курсом, характеристику видів і організації самостійної роботи при вивченні навчальної дисципліни.

Методичні вказівки призначені для здобувачів вищої освіти першого рівня денної форми здобуття освіти спеціальності 075 «Маркетинг».

УДК 657+657.6:378.147+004.9

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2025

© Польова Т. В., уклад., 2025

ЗМІСТ

Мета, завдання дисципліни, її місце в начальному процесі.....	4
Загальні відомості про склад самостійної роботи	5
Проробка лекційного матеріалу.....	5
Підготовка до практичних занять.....	5
Розділ 1. Теорія бухгалтерського обліку та аудиту	6
Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод.....	6
Тема 2. Сутність і предмет аудиту, регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення	8
Тема 3. Бухгалтерський баланс	10
Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку та подвійний запис.....	13
Тема 5. Документація та форми бухгалтерського обліку. Аудиторські докази та робочі документи аудитора.....	16
Тема 6. Планування аудиту, методи і процедури перевірки.....	18
Розділ 2. Облік активів, зобов'язань, результатів діяльності.....	
Аудиторський процес та узагальнення його підсумків.....	21
Тема 7. Облік і аудит необоротних активів.....	21
Тема 8. Облік і аудит запасів.....	23
Тема 9. Облік і аудит грошових коштів та дебіторської заборгованості ...	26
Тема 10. Облік і аудит витрат, доходів і фінансових результатів.....	29
Тема 11. Аудиторський звіт, як підсумковий документ за результатами перевірки підприємства-замовника.....	31
Список рекомендованих джерел.....	35

1. Мета, завдання дисципліни, її місце в начальному процесі

Метою викладання дисципліни є формування у здобувачів освіти компетентності щодо ведення бухгалтерського обліку на підприємствах та незалежної процедури аудиту їх діяльності; підготовки та надання фінансової інформації внутрішнім і зовнішнім користувачам з метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень як щодо господарських процесів та операцій суб'єктів господарювання, так і щодо вірогідності показників їх фінансової звітності та правильності бухгалтерського обліку.

Завданнями вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік та аудит» є теоретична та практична підготовка здобувачів вищої освіти з питань:

- формування розуміння сутності бухгалтерського обліку та аудиту, їх принципів та об'єктів;
- формування розуміння призначення бухгалтерського балансу та важливості повноти та достовірності розкриття його показників для зацікавлених користувачів;
- освоєння практики обліку і аудиту статутного капіталу, необоротних активів, запасів; готівкових та безготівкових розрахунків; розрахунків з постачальниками та покупцями; доходів і витрат діяльності; фінансових результатів; складання основних форм фінансової звітності;
- забезпечення здатності правильно користуватися Планом рахунків бухгалтерського обліку та застосовувати метод подвійного запису;
- формування умінь складати первинну документацію з бухгалтерського обліку, журнал основних господарських операцій, оборотно-сальдову відомість;
- розуміння основ розробки плану і програми аудиторської перевірки та звіту аудитора;
- формування умінь контролювати доходи та витрати підприємства з метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Згідно з вимогами освітньої програми програмними результатами навчання є:

ПР 3. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань у сфері маркетингу.

ПР 3.1: вміти приймати управлінські рішення щодо покращення обсягу реалізації продукції (товарів), робіт послуг підприємства;

ПР 3.2: вміти на підставі бухгалтерських даних про виручки підприємства за видами діяльності, розробляти заходи з оптимізації їх обсягу і рівня;

ПР 3.3: вміти на підставі даних балансу компанії приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо покращення її фінансового стану.

ПР 12. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПР 12.1: вміти на підставі даних у звіті про фінансові результати розробляти пропозиції щодо покращення ефективності діяльності компанії;

ПР 12.2: вміти на підставі даних звіту про фінансовий стан аналізувати ліквідність ресурсів підприємства і розробляти відповідні заходи для достатньої кількості власних оборотних засобів.

ПР 16. Відповідати вимогам, які висуваються до сучасного маркетолога, підвищувати рівень особистої професійної підготовки.

ПР 16.1: знати зміст основних нормативних документів щодо регулювання складання звітності суб'єктами бізнесу в Україні;

ПР 16.2: вміти розраховувати і відображати фінансові результати за видами діяльності підприємства та розуміти систему збору і фіксації інформації про доходи і відповідні витрати.

Метою самостійної роботи здобувачів вищої освіти є поглиблення та застосування набутих знань, необхідних для розв'язування облікових та аудиторських завдань.

2. Загальні відомості про склад самостійної роботи

Самостійна робота здійснюється методом індивідуального вивчення кожним здобувачем певних розділів (окремих питань) навчальної програми з використанням рекомендованої літератури, конспекту лекцій та консультацій викладача.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти денної форми навчання складає 111 годин, в тому числі: опрацювання лекційного матеріалу, джерел навчальної літератури за темою та інформаційних джерел з бухгалтерської та аудиторської практики – 45 год; опрацювання дефініцій бухгалтерських і аудиторських термінів за темою та відповідних НП(С)БО, МСА – 12 год.; підготовка до практичних занять шляхом вивчення нормативно-законодавчої бази, виконання завдань – 34 год.; виконання завдань для самостійної роботи на сайті дистанційної освіти, проробка окремих розділів програми, які не викладались на лекційних заняттях – 20 год.

3. Проробка лекційного матеріалу

Протягом навчального семестру кожен здобувач самостійно повинен систематично проробляти теоретичні матеріали, які викладаються на лекційних заняттях. Контроль засвоєння лекційного матеріалу здійснюється шляхом проведення тестування, розв'язування завдань.

При засвоєнні лекційного матеріалу здобувачі користуються конспектом лекцій з дисципліни, навчальною літературою та навчально-методичними матеріалами, перелік яких рекомендується викладачем.

4. Підготовка до практичних занять

В процесі вивчення дисципліни для закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекціях, здобувачі освіти виконують

самостійно завдання, які виносяться на практичні заняття, згідно з методичними вказівками.

Таблиця 1

План підготовки до практичних занять

№ з/п	Назва теми дисципліни	Підготовка до практичних занять, год.
1	Розділ 1. Теорія бухгалтерського обліку та аудиту Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод	2
2	Тема 2. Сутність і предмет аудиту, регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення	3
3	Тема 3. Бухгалтерський баланс	3
4	Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку та подвійний запис	3
5	Тема 5. Документація та форми бухгалтерського обліку. Аудиторські докази та робочі документи аудитора	3
6	Тема 6. Планування аудиту, методи і процедури перевірки	3
7	Розділ 2. Облік активів, зобов'язань, результатів діяльності. Аудиторський процес та узагальнення його підсумків Тема 7. Облік і аудит необоротних активів	3
8	Тема 8. Облік і аудит запасів	3
9	Тема 9. Облік і аудит грошових коштів та дебіторської заборгованості	3
10	Тема 10. Облік і аудит витрат, доходів і фінансових результатів	4
11	Тема 11. Аудиторський звіт, як підсумковий документ за результатами перевірки підприємства-замовника	4

РОЗДІЛ 1 ТЕОРІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати лекційний матеріал за темою.
2. Опрацювати зміст основних нормативних актів, які регулюють принципи бухгалтерського обліку.
3. Скласти класифікацію господарських засобів і джерел їх утворення.

Питання для самоконтролю

1. Господарський облік і його види.
2. Предмет і методи бухгалтерського обліку.

3. Класифікація господарських засобів і джерел їх утворення.

Тести

1. Що є метою ведення бухгалтерського обліку?
 - а) отримання максимального прибутку;
 - б) забезпечення стабільності економіки;
 - в) надання правдивої інформації про стан і результати господарювання;
 - г) немає правильної відповіді.
2. Основними стадіями кругообігу засобів є такі процеси:
 - а) купівля, виробництво, розподіл прибутку;
 - б) купівля, виробництво, формування резервів;
 - в) постачання, виробництво, реалізація;
 - г) випуск акцій, виробництво, виплата дивідендів.
3. Не належить до елементів методу бухгалтерського обліку методичний прийом:
 - а) оцінка;
 - б) калькуляція;
 - в) дисконтування;
 - г) подвійний запис.
4. Сутність прийому документування полягає у:
 - а) перевірці фактичної наявності товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів за допомогою перерахування, зважування та вимірювання;
 - б) суцільної безперервної документальної фіксації господарських операцій, які здійснюються суб'єктом господарювання;
 - в) узагальненні фінансових показників на певну дату для визначення підсумку фінансово-господарської діяльності;
 - г) правильна відповідь відсутня.
5. Забезпечення інформації про фінансовий стан і діяльність підприємства для потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів є:
 - а) інформаційна функція;
 - б) контрольна функція;
 - в) оціночна функція;
 - г) аналітична функція.
6. Особливістю бухгалтерського обліку є те, що він:
 - а) суворо документований;
 - б) вартісний;
 - в) суцільний, безперервний;
 - г) усі відповіді вірні.
7. Що є предметом бухгалтерського обліку?
 - а) господарські факти, явища і процеси та джерела їх утворення;
 - б) виробничо-господарська діяльність підприємства;
 - в) технологічні процеси виробництва;
 - г) немає правильної відповіді.
8. Метод бухгалтерського обліку – це:

а) спосіб організації практичного і теоретичного освоєння дійсності, зумовлений закономірностями відповідного об'єкта;

б) сукупність способів і прийомів, за допомогою яких вивчається предмет бухгалтерського обліку та відображається в обліку фінансова-господарська діяльність суб'єктів господарювання.

в) спосіб, за допомогою якого фіксується фінансова-господарська діяльність суб'єктів господарювання;

г) спосіб дослідження бухгалтерського обліку.

9. Джерела засобів бувають:

а) довгострокові і короткострокові;

б) власні і залучені;

в) необоротні та оборотні;

г) правильна відповідь відсутня.

10. У бухгалтерському обліку використовують такі вимірники:

а) грошові;

б) натуральні;

в) трудові;

г) всі відповіді вірні.

Завдання

1. Ви є бухгалтером на підприємстві, що займається виробництвом меблів. Необхідно розробити розділ «Основні принципи бухгалтерського обліку» для облікової політики підприємства. Включіть до розділу: перелік основних принципів бухгалтерського обліку, які будуть застосовуватися на підприємстві; пояснення, як кожен принцип буде реалізований на практиці; опис, як облікова політика взаємодіє з видами обліку, що використовуються на підприємстві.

2. Ви є маркетолог у компанії, що займається продажем товарів для активного відпочинку. Необхідно проаналізувати, як різні маркетингові рішення впливають на показники бухгалтерського обліку компанії. Виберіть декілька ключових маркетингових рішень, які можуть вплинути на фінансові показники (проведення рекламної кампанії, запровадження системи знижок, участь у виставці тощо). Опишіть, як кожне з цих рішень впливає на: обсяг продажів; собівартість продукції; витрати на рекламу; дебіторську заборгованість.

Тема 2. Сутність і предмет аудиту, регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати лекційний матеріал за темою.

2. З'ясувати функції аудиту за ринкових умов.

3. Вивчити основи професійної етики роботи аудиторів.

Питання для самоконтролю

1. Виникнення і розвиток аудиту. Сутність аудиту: мета і завдання.
2. Предмет, метод, об'єкти і суб'єкти аудиту.
3. Аудитор, його статус і сертифікація.
4. Організація аудиторської діяльності. Аудиторська палата України: роль і функції.

Тести

1. Який з факторів є найбільш важливим при оцінці ризиків шахрайства в умовах цифрової економіки?
 - а) наявність паперових документів;
 - б) складність інформаційних систем;
 - в) кількість працівників бухгалтерії;
 - г) вік керівника підприємства.
2. Який з видів аудиту передбачає оцінку ефективності системи кібербезпеки підприємства?
 - а) фінансовий аудит;
 - б) операційний аудит;
 - в) аудит відповідності;
 - г) ІТ-аудит.
3. Який з принципів аудиту набуває особливого значення в умовах зростання вимог до сталого розвитку?
 - а) незалежність;
 - б) об'єктивність;
 - в) професійний скептицизм;
 - г) соціальна відповідальність.
4. Який з факторів впливає на зростання попиту на послуги аудиторів-експертів з питань сталого розвитку?
 - а) зростання вимог інвесторів до прозорості інформації;
 - б) посилення державного регулювання;
 - в) зростання екологічної свідомості споживачів;
 - г) всі відповіді вірні.
5. Який з документів регулює вимоги до аудиторських звітів щодо фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес?
 - а) Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;
 - б) Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»;
 - в) Міжнародні стандарти аудиту (МСА);
 - г) Податковий кодекс України.
6. Що є основною метою аудиту?
 - а) складання фінансової звітності підприємства;
 - б) виявлення шахрайства та помилок у звітності;

- в) висловлення незалежної думки про достовірність фінансової звітності;
- г) консультування керівництва підприємства з питань оподаткування.

7. Який з принципів аудиту передбачає незалежність аудитора?

- а) конфіденційність;
- б) об'єктивність;
- в) професійна компетентність;
- г) незалежність.

8. Хто має право видавати сертифікат аудитора в Україні?

- а) Міністерство юстиції України;
- б) Аудиторська палата України;
- в) Верховна Рада України;
- г) Кабінет Міністрів України.

9. Який орган відповідає за контроль якості аудиторських послуг в Україні?

- а) Державна аудиторська служба України;
- б) Аудиторська палата України;
- в) Рахункова палата України;
- г) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

10. Який з аспектів є проблемним у розвитку аудиту в Україні?

- а) недостатній рівень професійної підготовки аудиторів;
- б) низький рівень довіри до аудиторських висновків;
- в) недостатнє правове регулювання;
- г) всі відповіді вірні.

Завдання

1. Проведіть дослідження та підготуйте коротку презентацію про історію виникнення та розвитку аудиту. Зосередьте увагу на ключових етапах розвитку аудиторської діяльності в Україні та світі. Використайте інтернет-джерела та фахову літературу.

2. Використовуючи різні джерела (навчальні матеріали, законодавчі акти, статті), сформулюйте власне бачення сутності аудиту. Визначте основну мету та ключові завдання аудиту в сучасних економічних умовах.

Тема 3. Бухгалтерський баланс

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати лекційний матеріал за темою.
2. Засвоїти зміст бухгалтерського балансу.
3. Скласти форму № 1 фінансової звітності з чотирма змінами у балансі, викликаними господарськими операціями.

Питання для самоконтролю

1. Бухгалтерський баланс: види і зміст.

2. Балансове рівняння.
3. Зміни у балансі, викликані господарськими операціями.

Тести

1. Частина балансу, в якій відображають господарські засоби, називається:
 - а) розділом пасиву балансу;
 - б) пасивом;
 - в) активом;
 - г) статтею зобов'язань.
2. Найбільш ліквідними активами є:
 - а) еквіваленти грошових коштів;
 - б) товари;
 - в) нематеріальні активи;
 - г) виробничі запаси.
3. Традиційно в Україні актив балансу будується в порядку:
 - а) зростання ліквідності активів;
 - б) зменшення строковості зобов'язань;
 - в) зменшення ліквідності активів;
 - г) зростання строковості зобов'язань.
4. Баланс відображає інформацію:
 - а) станом на певну дату і за період;
 - б) станом на певну дату;
 - в) за певний період;
 - г) правильна відповідь відсутня.
5. Елемент балансу, який відповідає критеріям, установленим НП(С)БО, називається:
 - а) пасивом;
 - б) розділом;
 - в) статтею;
 - г) активом.
6. Найменший строк погашення мають такі складові пасиву балансу, як:
 - а) довгострокові зобов'язання;
 - б) власний капітал;
 - в) забезпечення наступних витрат та платежів;
 - г) поточні зобов'язання.
7. Метою складання балансу є:
 - а) надання інформації про фінансові результати;
 - б) надання інформації про фінансовий стан;
 - в) надання інформації про всі наведені вище аспекти;
 - г) надання інформації про зміни у фінансовому стані підприємства за період.
8. Баланс включає інформацію про грошову оцінку:
 - а) активів, капіталу та зобов'язань;
 - б) джерел господарських засобів, витрат, доходів;

в) активів, господарських засобів, витрат;

г) доходів, витрат, зобов'язань.

9. У статті балансу «Довгострокова дебіторська заборгованість» відображається:

а) заборгованість фізичних та юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу;

б) заборгованість фізичних та юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після шести місяців з дати балансу;

в) сума заборгованості постачальникам і підрядникам за матеріальні цінності, виконані роботи та отримані послуги;

г) сума забезпечень, які планується використати протягом 12 місяців з дати балансу, для покриття витрат, щодо яких відповідне забезпечення було створено.

10. Форма Балансу наведена у:

а) додатку 1 до НП(С)БО 7;

б) додатку 1 до НП(С)БО 2;

в) додатку 1 до НП(С)БО 1;

г) Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Завдання

1. Ви маєте доступ до цифрової моделі бухгалтерського обліку підприємства. Вам потрібно змодельовати вплив різних господарських операцій на баланс підприємства. Виберіть декілька господарських операцій, які можуть вплинути на баланс підприємства (наприклад, отримання кредиту, придбання обладнання, продаж продукції). Змодельуйте вплив кожної операції на статті активу та пасиву балансу. Проаналізуйте зміни в балансі після кожної операції. Складіть звіт, в якому відобразить результати моделювання та зробіть висновки про вплив господарських операцій на фінансовий стан підприємства.

2. Підприємство, що спеціалізується на продажу побутової техніки, провело масштабну маркетингову кампанію з метою збільшення обсягів продажів. Для цього підприємство залучило кредит у банку, а також використало частину власних коштів.

Вам надано баланс підприємства на початок періоду та інформацію про господарські операції, пов'язані з маркетинговою кампанією. Необхідно провести аналіз початкового балансу, звертаючи увагу на структуру активів та пасивів; визначити основні статті балансу, які можуть бути змінені в результаті маркетингової кампанії; визначити, як кожна операція впливає на статті активу та пасиву балансу. Проаналізуйте зміни в балансі та зробіть висновки про ефективність маркетингової кампанії.

Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку та подвійний запис

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати лекційний матеріал за темою.
2. Засвоїти сутність методу подвійного запису.
3. Вміти узагальнювати дані бухгалтерського балансу.

Питання для самоконтролю

1. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис: сутність і призначення.
2. Взаємозв'язок між балансом і рахунками, узагальнення даних бухгалтерського балансу.
3. Класифікації рахунків бухгалтерського обліку, принцип побудови і характеристика Плану рахунків.

Тести

1. Наявність на певний момент часу засобів, коштів і джерел – це:
 - а) залишок;
 - б) оборот;
 - в) сума;
 - г) правильна відповідь відсутня.
2. Підсумки записів у правій частині рахунка називають:
 - а) дебетовим оборотом;
 - б) початковим сальдо;
 - в) кредитовим оборотом;
 - г) кінцевим сальдо.
3. Активні рахунки призначені для обліку:
 - а) власного капіталу;
 - б) дебіторської заборгованості;
 - в) залученого капіталу;
 - г) кредиторської заборгованості.
4. Спосіб групування і поточного відображення за певними ознаками наявності та руху засобів підприємства і їх джерел та господарських процесів – це:
 - а) інвентаризація;
 - б) баланс;
 - в) рахунки;
 - г) подвійний запис.
5. Процес відкриття рахунка – це:
 - а) запис оборотів за дебетом і кредитом;
 - б) надання назви рахунку;
 - в) запис початкового сальдо на підставі статей балансу;
 - г) правильна відповідь відсутня.
6. Накопичена інформація про рух об'єкта обліку, відображеного за дебетом і кредитом називається:

- а) залишок;
- б) сальдо;
- в) оборот;
- г) правильна відповідь відсутня.

7. Сальдо на активних рахунках записується:

- а) як за дебетом, так і за кредитом;
- б) за дебетом;
- в) за кредитом;
- г) активні рахунки сальдо мати не можуть.

8. Ліва сторона рахунка має назву:

- а) дебет;
- б) кредит;
- в) сальдо;
- г) правильна відповідь відсутня.

9. Господарські операції безпосередньо відображаються:

- а) на рахунках і в балансі одночасно;
- б) в балансі;
- в) на рахунках;
- г) у звіті про фінансові результати.

10. Залежно від обліку активів чи джерел їх утворення бухгалтерські рахунки поділяють на:

- а) балансові й позабалансові;
- б) активні, пасивні й контрактивні;
- в) активні й пасивні;
- г) правильна відповідь відсутня.

Завдання

1. Вам надано фрагмент журналу господарських операцій, в якому відображено кореспонденцію рахунків (таблиця 1). Проаналізуйте кореспонденцію рахунків. Поясніть, як кожна операція впливає на сальдо активних та пасивних рахунків. Узагальніть дані поточного обліку, що містяться у наданому фрагменті журналу господарських операцій.

Таблиця 1 – Фрагмент Журналу господарських операцій підприємства

Дата	Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн
01.03.2024	Отримано кредит у банку	311 "Поточні рахунки в національній валюті"	501 "Довгострокові кредити банків у національній валюті"	100 000
05.03.2024	Придбано матеріали у постачальника	201 "Сировина й матеріали"	631 "Розрахунки з вітчизняними постачальниками"	20 000
10.03.2024	Оплачено рахунок постачальника	631 "Розрахунки з вітчизняними постачальниками"	311 "Поточні рахунки в національній валюті"	20 000

15.03.2024	Нараховано заробітну плату працівникам торгової групи	93 "Витрати на збут "	661 "Розрахунки за заробітною платою"	30 000
20.03.2024	Сплачено податки до бюджету	641 "Розрахунки за податками"	311 "Поточні рахунки в національній валюті"	5 000
25.03.2024	Реалізовано готову продукцію	361 "Розрахунки з вітчизняними покупцями"	701 "Дохід від реалізації готової продукції"	50 000
30.03.2024	Отримано гроші від покупців	311 "Поточні рахунки в національній валюті"	361 "Розрахунки з вітчизняними покупцями"	50 000

2. Вам надано оборотно-сальдову відомість підприємства «Логістик» за квітень 2024 року (таблиця 2). Відомість містить інформацію про сальдо на початок місяця, обороти за дебетом та кредитом, а також сальдо на кінець місяця для кожного рахунку. Стосовно рахунків з найбільшими оборотами, поясніть, які господарські операції могли привести до таких оборотів. Поясніть, що відображають сальдо рахунків з найбільшим сальдо на кінець місяця. Перевірте, чи дотримано балансової рівності. Поясніть, як дані оборотно-сальдової відомості використовуються для складання бухгалтерського балансу.

Таблиця 2 – Оборотно-сальдова відомість підприємства «Логістик» за квітень 2024 року:

Рахунок	Сальдо на початок місяця (дебет)	Сальдо на початок місяця (кредит)	Обороти по дебету	Обороти по кредиту	Сальдо на кінець місяця (дебет)	Сальдо на кінець місяця (кредит)
311 "Поточні рахунки в національній валюті"	50 000	-	200 000	150 000	100 000	-
201 "Сировина й матеріали"	10 000	-	30 000	20 000	20 000	-
631 "Розрахунки з вітчизняними постачальниками"	-	15 000	25 000	35 000	-	25 000
361 "Розрахунки з вітчизняними покупцями"	20 000	-	80 000	60 000	40 000	-
701 "Дохід від реалізації готової продукції"	-	-	-	80 000	-	80 000
661 "Розрахунки за заробітною платою"	-	10 000	40 000	30 000	-	0

641 "Розрахунки за податками"	-	5 000	10 000	15 000	-	10 000
501 "Довгострокові кредити банків у національній валюті"	-	100 000	-	0	-	100 000

Тема 5. Документація та форми бухгалтерського обліку. Аудиторські докази та робочі документи аудитора

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати лекційний матеріал за темою.
2. Засвоїти основи організації документообороту.
3. Засвоїти значення облікових реєстрів і їх класифікацію.
4. Вивчити питання доцільності залучення до аудиторської перевірки додаткових фахівців (оцінювачів, юристів).

Питання для самоконтролю

1. Обов'язкові реквізити бухгалтерських документів.
2. Порядок проведення інвентаризації та відображення її результатів.
3. Методика одержання аудиторських доказів.
4. Методика складання робочих документів аудитора.

Тести

1. Який документ є первинним у бухгалтерському обліку?
 - а) бухгалтерський баланс;
 - б) звіт про фінансові результати;
 - в) накладна;
 - г) оборотно-сальдова відомість.
2. Який реквізит є обов'язковим для бухгалтерського документа?
 - а) печатка підприємства;
 - б) підпис головного бухгалтера;
 - в) дата складання;
 - г) колір бланка.
3. Що таке документообіг?
 - а) процес складання документів;
 - б) процес зберігання документів;
 - в) процес руху документів на підприємстві;
 - г) процес ліквідації документів.
4. З якою метою проводиться інвентаризація?
 - а) для складання бухгалтерського балансу;
 - б) для виявлення фактичної наявності активів та зобов'язань;
 - в) для нарахування заробітної плати;
 - г) для розрахунку податків.

5. Який з облікових регістрів відноситься до синтетичного обліку?
- а) картка складського обліку;
 - б) журнал-ордер;
 - в) відомість нарахування амортизації;
 - г) Касова книга.
6. Який спосіб виправлення помилок у бухгалтерських записах є найбільш коректним?
- а) закреслення;
 - б) коректурний спосіб;
 - в) сторнування;
 - г) підчистка.
7. Яка вимога є основною до аудиторських доказів?
- а) об'єктивність;
 - б) повнота;
 - в) достатність;
 - г) всі відповіді вірні.
8. Який документ є робочим документом аудитора?
- а) бухгалтерський баланс підприємства;
 - б) аудиторський висновок;
 - в) протокол аудиторської перевірки;
 - г) накладна.
9. Який з принципів організації документообігу передбачає своєчасне відображення господарських операцій в обліку?
- а) принцип централізації;
 - б) принцип децентралізації;
 - в) принцип оперативності;
 - г) принцип повноти.
10. Який з видів помилок у бухгалтерських записах виправляється методом «червоного сторно»?
- а) помилки в кореспонденції рахунків;
 - б) помилки в сумі операції;
 - в) помилки в даті операції;
 - г) помилки в назві рахунку.

Завдання

1. При оприбуткуванні 40 кг сировини за ціною 120 грн (у т.ч. ПДВ) в бухгалтерії було зроблено наступні проводки:

Дт 201	Кт 631	120 грн
Дт 641/ПДВ	Кт 631	24 грн

Необхідно виправити помилки двома способами: коректурним та сторно.

2. Необхідно заповнити видатковий касовий ордер № 23 від 21.08.2021 р. на видачу з каси фірми «Ампір» готівки на суму 485

грн Козлову Є.Б. як аванс на витрати з відрядження. Ордер підписаний директором фірми Дев'ятковим М.В. та головним бухгалтером Сичевським С.Л. Форма бланку на рисунку 1.

3. Розробити робочий документ перевірки проведення інвентаризації готівки.

4. Визначити процедури отримання аудиторських доказів при перевірці правильності нарахування амортизації нематеріальних активів.

Тема 6. Планування аудиту, методи і процедури перевірки

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати лекційний матеріал за темою.
2. Засвоїти яким чином відбувається планування аудиту відповідно МСА.
3. Вміти обирати методичні прийоми і процедури під час аудиту.

Питання для самоконтролю

1. Мета і призначення загального плану проведення аудиту.
2. Джерела інформації на етапі попереднього планування.
3. Методичні прийоми аудиту фінансової звітності.
4. Доцільність проведення інвентаризації в ході аудиту у підприємства-замовника.
5. Аудиторські процедури при аудиті фінансової звітності.

Тести

1. Що включає в себе попередній етап аудиту?
 - а) складання аудиторського висновку;
 - б) оцінку системи внутрішнього контролю;
 - в) планування аудиторської перевірки;
 - г) збір аудиторських доказів.
2. Яка стадія аудиторського процесу передбачає збір аудиторських доказів?
 - а) завершальна;
 - б) основна;
 - в) попередня;
 - г) підготовча.
3. Що таке аудиторська програма?
 - а) документ, що відображає результати аудиторської перевірки;
 - б) документ, що визначає обсяг та порядок проведення аудиторської перевірки;
 - в) документ, що містить рекомендації щодо покращення системи внутрішнього контролю;
 - г) документ, що підтверджує кваліфікацію аудитора.

Додаток 3
до Положення про ведення касових операцій
у національній валюті в Україні
(пункт 26 розділу III)

Типова форма № КО-2

_____ Ідентифікаційний код в Єдиному державному реєстрі
(найменування підприємства/установи/організації) підприємств та організацій України

Видатковий касовий ордер

від «__» _____ 20__ року

№ з/п	Номер документа	Дата складання	Кореспондуючий рахунок, субрахунок	Код аналітичного рахунку	Сума	Код цільового призначення
1	2	3	4	5	6	7

Видати _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Підстава _____

Сума _____ грн ____ коп.
(словами)

Додаток: _____

Керівник _____ Головний бухгалтер _____
(підпис, прізвище, ініціали) (підпис, прізвище, ініціали)

Одержав _____ грн ____ коп.
(словами)

«__» _____ 20__ року Підпис одержувача _____

За _____

(найменування, номер, дата та місце видачі документа, який засвідчує особу одержувача)

Видав касир _____
(підпис, прізвище, ініціали)

Рисунок 1 – Видатковий касовий ордер (форма № КО-2)

4. Який з методів аудиту передбачає фізичний огляд активів підприємства?

- а) опитування;
- б) аналітичні процедури;
- в) інспектування;
- г) підтвердження.

5. Який з принципів планування аудиту передбачає врахування суттєвості інформації?

- а) принцип незалежності;
- б) принцип об'єктивності;

- в) принцип професійного скептицизму;
 - г) принцип суттєвості.
6. Який з методів аудиту передбачає отримання письмових підтверджень від третіх осіб?
- а) опитування;
 - б) аналітичні процедури;
 - в) інспектування;
 - г) підтвердження.
7. Який з видів аудиторських процедур передбачає перевірку операцій на вибірковій основі для оцінки ефективності внутрішніх контролів?
- а) тестування залишків;
 - б) тестування операцій;
 - в) аналітичні процедури;
 - г) процедури відповідності.
8. Який з етапів планування аудиту передбачає визначення суттєвості та аудиторського ризику?
- а) розробка загальної стратегії аудиту;
 - б) розробка плану аудиту;
 - в) оцінка системи внутрішнього контролю;
 - г) складання аудиторської програми.
9. Який з факторів впливає на вибір аудиторських процедур?
- а) розмір підприємства;
 - б) галузь діяльності підприємства;
 - в) рівень аудиторського ризику;
 - г) всі відповіді вірні.
10. Який з документів складається на завершальній стадії аудиту?
- а) аудиторська програма;
 - б) план аудиту;
 - в) аудиторський висновок;
 - г) робочі документи аудитора.

Завдання

1. Скласти програму аудиторської перевірки основних засобів.
2. Зазначити методичні прийоми проведення аудиторської перевірки фінансової звітності та надати їх характеристику.

Таблиця 3 – Характеристика методичних прийомів проведення аудиторської перевірки фінансової звітності

Методичні прийоми	Характеристика

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК АКТИВІВ, ЗОБОВ'ЯЗАНЬ, РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ. АУДИТОРСЬКИЙ ПРОЦЕС ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ЙОГО ПІДСУМКІВ

Тема 7. Облік і аудит необоротних активів

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати лекційний матеріал за темою.
2. Засвоїти особливості обліку і аудиту основних засобів і нематеріальних активів.
3. Вміти розраховувати амортизацію необоротних активів різними методами.

Питання для самоконтролю

1. Поняття необоротних активів, їх види і оцінка. Документальне оформлення руху основних засобів і нематеріальних активів.
2. Амортизація та інвентаризація основних засобів і нематеріальних активів.
3. Методика обліку і аудиту необоротних активів.

Тести

1. До якої класифікації основних засобів належать будівлі та споруди?
 - а) транспортні засоби;
 - б) виробниче обладнання;
 - в) нерухомість;
 - г) інструменти та пристрої.
2. Який метод оцінки основних засобів передбачає визначення вартості на основі ринкових цін?
 - а) історична собівартість;
 - б) відновна вартість;
 - в) ліквідаційна вартість;
 - г) справедлива вартість.
3. Який документ використовується для обліку надходження основних засобів?
 - а) накладна;
 - б) акт приймання-передачі основних засобів;
 - в) касовий ордер;
 - г) платіжне доручення.
4. Який метод амортизації передбачає рівномірне списання вартості основних засобів протягом строку їх корисного використання?
 - а) виробничий метод;
 - б) метод зменшення залишкової вартості;
 - в) прямолінійний метод;
 - г) податковий метод.
5. Який з нематеріальних активів належить до об'єктів промислової

власності?

- а) авторське право;
- б) торгова марка;
- в) програмне забезпечення;
- г) винахід.

6. Який метод оцінки нематеріальних активів передбачає визначення вартості на основі витрат на їх створення?

- а) справедлива вартість;
- б) первісна вартість;
- в) ліквідаційна вартість;
- г) ринкова вартість.

7. Яка процедура аудиту передбачає перевірку правильності нарахування амортизації основних засобів?

- а) інвентаризація;
- б) аналітичні процедури;
- в) тестування операцій;
- г) підтвердження.

8. Яка процедура аудиту передбачає перевірку наявності та повноти документів, що підтверджують права на нематеріальні активи?

- а) інспектування;
- б) аналітичні процедури;
- в) тестування операцій;
- г) підтвердження.

9. Який з документів використовується для обліку переоцінки основних засобів?

- а) акт приймання-передачі основних засобів;
- б) накладна;
- в) акт переоцінки основних засобів;
- г) касовий ордер.

10. Який з видів аналітичного обліку використовується для обліку нематеріальних активів за окремими об'єктами?

- а) картковий облік;
- б) журнальний облік;
- в) реєстровий облік;
- г) меморіально-ордерний облік.

Завдання

1. Для оновлення бібліотечного фонду організація придбала друковані видання. Вартість видань 6000 грн, у т.ч. ПДВ. Відповідно до наказу про облікову політику, амортизація на бібліотечні фонди нараховується за ставкою 100% на дату передачі в експлуатацію. Ліквідаційна вартість бібліотечних фондів визначена в розмірі 400 грн. Нараховану амортизацію придбаних друкованих видань необхідно відносити до складу адміністративних витрат. Відобразити в бухгалтерському обліку господарську операцію з придбання бібліотечних фондів: а) з попередньою оплатою, б) з післяплатою.

2. Підприємство придбало легковий автомобіль за 600000 грн, у т.ч. ПДВ. Для придбання транспортного засобу було використано короткостроковий кредит банку, отриманий у сумі 600000 грн під 24% річних, строком на 90 днів. Витрати на транспортування автомобіля склали 3600 грн, у т.ч. ПДВ. Вартість послуг з державної реєстрації автомобіля – 7000 грн, без ПДВ. Необхідно відобразити господарську операцію в бухгалтерському обліку для двох варіантів: а) оплата витрат відбудеться раніше оприбуткування (одержання), б) оплата витрат відбудеться після оприбуткування (одержання).

3. ТОВ «Альянс» придбало у січні звітного року ліцензію для забезпечення своєї діяльності у майбутньому з оплатою грошовими коштами:
– на виробництво продукції терміном на 5 років (5000 грн);
– на здійснення роздрібною торгівлі цією продукцією терміном на 1 рік (1200 грн).

Відобразити операції з придбання в обліку.

4. На підставі нижченаведених даних заповнити Інвентарну картку обліку основних засобів за формою № ОЗ-6 (рисунок 2).

Вихідні дані: ТОВ «Альянс» придбало об'єкт основних засобів – будівля цеху. Продавець – ТОВ «Моріс». Первісна вартість об'єкта складає 155 тис. грн. Знос – 25 тис. грн.

Тема 8. Облік і аудит запасів

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати лекційний матеріал за темою.
2. Засвоїти особливості обліку оборотних активів.
3. Засвоїти особливості аудиту запасів.

Питання для самоконтролю

1. Бухгалтерські рахунки з обліку запасів.
2. Методика обліку наявності і руху запасів.
3. Інформаційне забезпечення перевірки запасів.
4. Принципи аудиту запасів.

Тести

1. Який з видів запасів належить до виробничих запасів?
 - а) готова продукція;
 - б) товари;
 - в) сировина і матеріали;
 - г) малоцінні та швидкозношувані предмети.

(підприємство, організація)

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

типова форма № ОЗ-6
Затверджена наказом Міністерства України
від 29.12.95 р. № 352
Код за УКУД

Бухгалтерський запис (акт, накладна)		Первісна вартість всіх об'єктів
дата	номер	
16	17	18

ІНВЕНТАРНА КАРТКА
обліку основних засобів

повне найменування та призначення об'єкта

найменування заводу-виготовлювача

модель, тип, марка

Цех, відділ, дільниця, лінія	Рахунок, суб-рахунок	Код аналітичного обліку	Первісна (балансова) вартість	Код		Норма амортизаційних відрахувань		Поправочний коефіцієнт	Устаткування		Акт про введення в експлуатацію		Дата початку сплати за основні засоби (місяць, рік)	Номер			Сума зносу за даними переписки на 199_р. або за документами придбання	Рік випуску (побудови)	Дорогоцінні метали			Вибито (передано)				
				рахунок і об'єкта аналітичного обліку (для віднесення амортизаційних відрахувань на	норма амортизаційних відрахувань на				вид	код	дата	номер		інвентарний	заводський	паспорта			найменування	вид	маса	бухгалтерський запис (акт, накладна)		причина вибуття (переміщення)		
																						повне	капітальний ремонт		на повну відбудову	на капітальний ремонт
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	

Джерело придбання (фінансування)
(для державних підприємств)

Зворотна сторона форми № ОЗ-6

Добування, доустаткування, модернізація, індексація				РЕМОНТ (бухгалтерський облік)							
дата	номер	інвентарний номер	сума	дата	номер	інвентарний номер	сума	дата	номер	інвентарний номер	сума

Коротка індивідуальна характеристика об'єкта

Найменування конструктивних елементів та інших ознак, що характеризують об'єкт	Матеріали, розміри та інша відомість найменування найважливіших прибудов обладнань та приладдя, що відносяться до основного об'єкта				
	основний об'єкт	3	4	5	6
1	2				

і т. д. до кінця

Картку заповнив

посада

підпис

прізвище, ім'я, по батькові

"_ _" 20_ р.

За даним зразком друкувати всі сторінки зошита

найменування класифікаційної групи

Номер		Найменування об'єкта	Відмітка про вибуття
картки	інвентарний		

і т. д. до кінця

Рисунок 2 – Інвентарна картка обліку основних засобів

2. Який метод оцінки запасів передбачає списання вартості перших придбаних запасів?

- а) FIFO;
- б) відновної вартості;
- в) метод середньозваженої вартості;
- г) метод ідентифікованої собівартості.

3. Який документ використовується для обліку надходження запасів на склад?

- а) касовий ордер;
- б) платіжне доручення;
- в) накладна;
- г) акт приймання-передачі.

4. Який з методів оцінки вибуття запасів найчастіше використовується для товарів, що швидко псуються?

- а) FIFO;
- б) метод амортизації;
- в) метод середньозваженої вартості;
- г) метод ідентифікованої собівартості.

5. Яка процедура передбачає фізичний перерахунок та перевірку стану запасів?

- а) інвентаризація;
- б) аналітичні процедури;
- в) тестування операцій;
- г) підтвердження.

6. Який з принципів аудиту запасів передбачає перевірку відповідності норм витрат запасів встановленим вимогам?

- а) принцип незалежності;
- б) принцип об'єктивності;
- в) принцип професійного скептицизму;
- г) принцип нормативності.

7. На підприємстві виявлено значне відхилення між даними бухгалтерського обліку та фактичною наявністю запасів на складі. Який з наступних факторів найімовірніше міг спричинити цю ситуацію?

- а) зміна облікової політики підприємства;
- б) невідповідність методів оцінки запасів вимогам законодавства;
- в) недостатній контроль за рухом запасів на складі;
- г) помилки в розрахунку собівартості реалізованої продукції.

8. Аудитор порівнює коефіцієнт оборотності запасів підприємства з аналогічним показником у попередньому періоді. Який з наступних висновків можна зробити, якщо коефіцієнт оборотності запасів значно зменшився?

- а) підприємство збільшило обсяги продажів;
- б) підприємство має надлишок запасів на складі;
- в) підприємство покращило ефективність управління запасами;
- г) підприємство зазнало збитків від псування запасів.

9. Аудитор перевіряє правильність відображення в обліку операції з

придбання сировини. Який з наступних документів є найбільш важливим для підтвердження цієї операції?

- а) касова книга;
- б) платіжне доручення;
- в) договір з постачальником;
- г) акт вибуття.

10. Аудитор оцінює ризик викривлення фінансової звітності в частині обліку запасів. Який з наступних факторів свідчить про високий ризик?

- а) наявність автоматизованої системи обліку запасів;
- б) регулярне проведення інвентаризації запасів;
- в) відсутність чітко визначених норм витрат запасів;
- г) використання методу FIFO для оцінки вибуття запасів.

Завдання

1. ТОВ «Альянс» видало підзвітній особі на придбання виробничих запасів 6500 грн. Вартість придбаних запасів склала 4200 грн (у т.ч. ПДВ). Відобразити у бухгалтерському обліку операції з придбання та оприбуткування запасів.

2. Підприємство придбало матеріали, вартість яких відповідно до договору – 6000 грн, у т. ч. ПДВ. Вартість експедиторських послуг – 360 грн, у т. ч. ПДВ. Транспортні витрати склали 300 грн, у т. ч. ПДВ. Необхідно визначити первісну вартість придбаних матеріалів та відобразити в обліку господарську операцію для двох варіантів: а) з попередньою оплатою; б) без попередньої оплати.

Тема 9. Облік і аудит грошових коштів та дебіторської заборгованості

Завдання для самостійної роботи

- 1. Опрацювати лекційний матеріал за темою.
- 2. Засвоїти особливості обліку грошових коштів та дебіторської заборгованості.
- 3. Засвоїти організаційне та інформаційне забезпечення аудиту грошових коштів та дебіторської заборгованості.

Питання для самоконтролю

- 1. Поняття сумнівного боргу.
- 2. Порядок приймання розрахункових документів установами банків.
- 3. Порядок видачі коштів під звіт.

Тести

1. Який документ використовується для оформлення надходження готівки в касу?

- а) видатковий касовий ордер;

- б) прибутковий касовий ордер;
- в) платіжне доручення;
- г) виписка банку.

2. Який документ використовується для оформлення розрахунків з підзвітними особами?

- а) звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт;
- б) накладна;
- в) акт виконаних робіт;
- г) платіжне доручення.

3. Який рахунок використовується для обліку дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги?

- а) 30 «Готівка»;
- б) 31 «Рахунки в банках»;
- в) 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»;
- г) 37 «Розрахунки з різними дебіторами».

4. Який з методів оцінки дебіторської заборгованості передбачає створення резерву сумнівних боргів?

- а) метод FIFO;
- б) метод амортизації;
- в) метод чистої реалізаційної вартості;
- г) метод оцінки за собівартістю.

5. Яка процедура аудиту передбачає перевірку фактичної наявності готівки?

- а) інвентаризація;
- б) аналітичні процедури;
- в) тестування операцій;
- г) підтвердження.

6. Який з принципів аудиту грошових коштів передбачає перевірку дотримання ліміту залишку готівки в касі?

- а) принцип незалежності;
- б) принцип об'єктивності;
- в) принцип нормативності;
- г) принцип суттєвості.

7. Який документ використовується для відображення руху грошових коштів на поточному рахунку?

- а) касова книга;
- б) виписка банку;
- в) авансовий звіт;
- г) накладна.

8. Який з факторів впливає на оцінку дебіторської заборгованості?

- а) термін погашення заборгованості;
- б) фінансовий стан дебітора;
- в) наявність судових позовів;
- г) всі відповіді вірні.

9. Під час аудиторської перевірки ТОВ «Альфа» виявлено, що у Касовій

книзі відсутні записи про видачу готівки на відрядження працівнику Петрову В.І. Проте, в наявності є копія наказу про відрядження та квитки на проїзд. Який з наступних висновків є найбільш вірогідним у цій ситуації?

- а) працівник Петров В.І. самостійно оплатив витрати на відрядження;
- б) бухгалтер підприємства допустив помилку при веденні Касової книги;
- в) видача готівки на відрядження була здійснена без належного документального оформлення;
- г) наказ про відрядження та квитки на проїзд є достатніми доказами для підтвердження витрат на відрядження.

10. Аудитор проводить перевірку розрахунків з покупцями у компанії «Техномаркет». Він виявив, що сума дебіторської заборгованості, відображена в обліку, на 1 000 грн більша, ніж підтверджується актами звірки з покупцями. При цьому, бухгалтер підприємства стверджує, що ця різниця виникла через несвоєчасне відображення в обліку сплати від покупців. Які дії повинен вжити аудитор у цій ситуації?

- а) прийняти пояснення бухгалтера та вважати різницю незначною;
- б) вимагати від бухгалтера негайно виправити помилку в обліку;
- в) провести додаткові процедури для підтвердження або спростування пояснень бухгалтера;
- г) включити суму різниці до аудиторського висновку як суттєве викривлення.

Завдання

1. Ви – аудитор, якому доручено провести аудит грошових коштів та дебіторської заборгованості в ТОВ «Електро» за березень 2024 року. Вам надано такі дані:

Готівка:

Залишок готівки в касі на 01.03.2024: 5 000 грн.

Надходження готівки за березень 2024: 150 000 грн (з них: 120 000 грн – оплата від покупців, 30 000 грн – внесок до статутного капіталу).

Витрачання готівки за березень 2024: 140 000 грн (з них: 100 000 грн – виплата заробітної плати, 40 000 грн – оплата постачальникам).

Ліміт залишку готівки в касі: 10 000 грн.

Під час інвентаризації каси 31.03.2024 року виявлено фактичну наявність готівки в сумі 16000 грн.

Банківські рахунки:

Залишок на поточному рахунку на 01.03.2024: 80 000 грн.

Надходження на поточний рахунок за березень 2024: 250 000 грн (з них: 200 000 грн – оплата від покупців, 50 000 грн – кредит банку).

Списання з поточного рахунку за березень 2024: 200 000 грн (з них: 150 000 грн – оплата постачальникам, 50 000 грн – повернення кредиту банку).

Дебіторська заборгованість:

Залишок дебіторської заборгованості на 01.03.2024: 60 000 грн.

Виникнення дебіторської заборгованості за березень 2024: 180 000 грн (продаж товарів в кредит).

Погашення дебіторської заборгованості за березень 2024: 150 000 грн.

При перевірці договорів з покупцями встановлено що 20 000 грн. дебіторської заборгованості є простроченою більше ніж 90 днів.

Додаткова інформація: Облікова політика підприємства передбачає створення резерву сумнівних боргів у розмірі 5% від простроченої дебіторської заборгованості.

Необхідно:

- Визначити перевищення ліміту залишку готівки в касі.
- Розрахувати суму надлишку чи нестачі готівки за результатами інвентаризації.
- Зіставити залишки та обороти за банківськими виписками з обліковими даними.
- Розрахувати залишок дебіторської заборгованості на 31.03.2024.
- Розрахувати суму резерву сумнівних боргів.
- Відобразити кореспонденцію рахунків по створенню резерву.
- Скласти витяг з аудиторського звіту, в якому будуть результати перевірки та висновки про стан обліку грошових коштів та дебіторської заборгованості.

Тема 10. Облік і аудит витрат, доходів і фінансових результатів

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати лекційний матеріал за темою.
2. Засвоїти групування доходів і витрат за видами діяльності та рахунки для їх обліку.
3. Вміти скласти план перевірки аудитором формування фінансових результатів діяльності підприємства за досліджуваний період.

Питання для самоконтролю:

1. Економічний зміст та класифікація доходів, витрат і фінансових результатів діяльності.
2. Синтетичний та аналітичний облік доходів і витрат.
3. Облік формування та використання фінансових результатів діяльності.
4. Послідовність проведення аудиту доходів, витрат та фінансових результатів діяльності.

Тести

1. Який з видів доходів відноситься до операційних доходів підприємства, що займається виробництвом меблів?
 - а) дохід від продажу невикористаного обладнання;
 - б) дохід від оренди вільних складських приміщень;
 - в) дохід від реалізації готової продукції;
 - г) дохід від отриманих дивідендів.

2. Який з методів обліку доходів передбачає визнання доходу в момент виконання умов договору, незалежно від фактичного надходження грошових коштів?

- а) касовий метод;
- б) метод нарахування;
- в) метод оплати;
- г) метод фактичних витрат.

3. Який з видів витрат відноситься до адміністративних витрат підприємства?

- а) витрати на придбання сировини;
- б) витрати на оплату праці робітників виробництва;
- в) витрати на оплату послуг аудиторської компанії;
- г) витрати на доставку готової продукції покупцям.

4. Який з методів обліку собівартості реалізованої продукції передбачає списання фактичних витрат на виробництво кожної одиниці продукції?

- а) метод FIFO;
- б) метод LIFO;
- в) метод середньозваженої собівартості;
- г) метод ідентифікованої собівартості.

5. Яка з аналітичних процедур дозволяє оцінити ефективність використання виробничих потужностей підприємства?

- а) порівняння фактичних витрат з кошторисом;
- б) розрахунок коефіцієнта рентабельності продажів;
- в) аналіз динаміки собівартості одиниці продукції;
- г) розрахунок коефіцієнта завантаження обладнання.

6. Який з факторів може вплинути на достовірність обліку доходів від реалізації продукції?

- а) правильність формування цін на продукцію;
- б) своєчасність відображення в обліку відвантаження продукції;
- в) наявність системи знижок та бонусів для покупців;
- г) всі відповіді вірні.

7. Яка з процедур аудиту дозволяє підтвердити повноту відображення доходів від реалізації послуг?

- а) перевірка первинних документів;
- б) аналіз договорів з клієнтами;
- в) зіставлення даних обліку з даними податкової звітності;
- г) всі відповіді вірні.

8. Яка з наступних причин найімовірніше могла спричинити зменшення валового прибутку?

- а) збільшення адміністративних витрат підприємства;
- б) збільшення фінансових витрат підприємства;
- в) збільшення собівартості реалізованої продукції;
- г) зменшення доходів від фінансової діяльності підприємства.

9. Аудитор проводить аналіз структури собівартості продукції підприємства і виявляє, що частка прямих матеріальних витрат значно нижча,

ніж у аналогічних підприємств галузі. Який з наступних ризиків є найбільш вірогідним у цій ситуації?

- а) ризик завищення доходів від реалізації продукції;
- б) ризик недооцінки запасів сировини і матеріалів;
- в) ризик заниження собівартості реалізованої продукції;
- г) ризик неправильного розподілу загальновиробничих витрат.

10. Який з принципів аудиту доходів передбачає перевірку відповідності доходів та витрат принципу нарахування?

- а) принцип незалежності;
- б) принцип об'єктивності;
- в) принцип професійного скептицизму;
- г) принцип відповідності доходів і витрат.

Завдання

1. В процесі проведення перевірки виявлено, що підприємство занизило прибуток на 1120 грн. Аудит свідчить, що вже вдруге протягом року підприємство занизило суму прибутку.

Необхідно за результатами проведеної перевірки провести донарахування суми податку на прибуток; вказати, які санкції будуть застосовані до підприємства і визначити розмір цих санкцій; підготувати запис для включення його до робочого документа аудитора.

2. Підприємство «Технолайф» займається розробкою та реалізацією інноваційного програмного забезпечення. За останній рік компанія значно збільшила обсяги продажів, проте чистий прибуток залишився на тому ж рівні, що й у попередньому році. Вам надано: звіт про фінансові результати підприємства за останні два роки; інформацію про зміни в обліковій політиці підприємства (зокрема, щодо методів обліку собівартості та амортизації); дані про середні ринкові ціни на аналогічне програмне забезпечення; інформацію про зміни в структурі витрат підприємства (збільшення витрат на маркетинг та дослідження).

Необхідно з'ясувати основні фактори, що вплинули на формування чистого прибутку; оцінити вплив змін в обліковій політиці на показники собівартості та прибутку; визначити чи відповідають методи обліку, що використовуються підприємством, вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку; надати рекомендації щодо покращення фінансових результатів підприємства.

Тема 11. Аудиторський звіт, як підсумковий документ за результатами перевірки підприємства-замовника

Завдання для самостійної роботи

- 1. Опрацювати лекційний матеріал за темою.
- 2. Засвоїти вимоги до аудиторського висновку.

3. Вміти формулювати базові рекомендації для керівника підприємства-замовника перевірки в аудиторському звіті.

Питання для самоконтролю

1. Види аудиторського висновку.
2. Модифікація аудиторських висновків: причини надання та наслідки для суб'єкта господарювання.
3. Обставини, які можуть призвести до висловлення іншої впевненості, ніж безумовно-позитивна.
4. Висновок перевіряючого при виконанні завдань з аудиту спеціального призначення.

Тести

1. Який з видів аудиторських звітів видається у випадку, коли аудитор не може отримати достатні та належні аудиторські докази для висловлення думки?
 - а) безумовно-позитивний висновок;
 - б) умовно-позитивний висновок;
 - в) відмова від висловлення думки;
 - г) негативний висновок.
2. Який з елементів є обов'язковим у структурі аудиторського звіту згідно з Міжнародними стандартами аудиту (МСА)?
 - а) детальний опис системи внутрішнього контролю підприємства;
 - б) перелік виявлених помилок та порушень;
 - в) думка аудитора щодо достовірності фінансової звітності;
 - г) рекомендації щодо покращення фінансового стану підприємства.
3. У якому випадку аудитор видає умовно-позитивний висновок?
 - а) фінансова звітність містить суттєві викривлення, але вони не впливають на загальний фінансовий стан підприємства;
 - б) аудитор не може отримати достатні та належні аудиторські докази;
 - в) фінансова звітність не відповідає вимогам законодавства;
 - г) аудитор не виявив суттєвих викривлень у фінансовій звітності.
4. Який з видів аудиторських звітів видається у випадку, коли аудитор виявляє суттєві викривлення, які впливають на загальне представлення фінансового стану підприємства?
 - а) безумовно-позитивний висновок;
 - б) умовно-позитивний висновок;
 - в) відмова від висловлення думки;
 - г) негативний висновок.
5. Який з факторів може призвести до відмови аудитора від висловлення думки?
 - а) обмеження обсягу аудиту з боку керівництва підприємства;
 - б) виявлення суттєвих викривлень у фінансовій звітності;
 - в) невідповідність фінансової звітності вимогам законодавства;
 - г) всі відповіді вірні.

6. Який з принципів аудиту вимагає від аудитора висловлювати об'єктивну та незалежну думку?

- а) принцип суттєвості;
- б) принцип професійного скептицизму;
- в) принцип незалежності;
- г) принцип конфіденційності.

7. Який з видів аудиторських звітів видається у випадку, коли аудитор не виявив суттєвих викривлень у фінансовій звітності?

- а) безумовно-позитивний висновок;
- б) умовно-позитивний висновок;
- в) відмова від висловлення думки;
- г) негативний висновок.

8. Аудитор проводить перевірку аудиторського звіту, складеного іншою аудиторською фірмою. Він виявляє, що в звіті відсутній розділ «Ключові питання аудиту», хоча підприємство, що перевірялося, є публічним. Який з наступних висновків є найбільш вірогідним у цій ситуації?

- а) аудиторська фірма не дотримується вимог Міжнародних стандартів аудиту;
- б) підприємство не надало аудиторам достатньо інформації для складання розділу «Ключові питання аудиту»;
- в) аудиторська фірма вважає, що на підприємстві не було ключових питань аудиту;
- г) відсутність розділу "Ключові питання аудиту" не впливає на достовірність аудиторського звіту.

9. Аудитор виявив, що в аудиторському звіті, складеному для публічного акціонерного товариства, розділ «Ключові питання аудиту» містить лише одне питання, пов'язане з оцінкою гудвілу (ділової репутації). Аудитор вважає, що інші питання, такі як визнання доходів від складних контрактів та оцінка резервів, також були значущими під час аудиту. Який з наступних висновків є найбільш обґрунтованим у цій ситуації?

- а) аудиторська фірма має право самостійно визначати, які питання є ключовими;
- б) аудиторська фірма, ймовірно, не провела достатньо глибокий аналіз діяльності підприємства;
- в) аудиторська фірма зобов'язана включити до розділу «Ключові питання аудиту» всі питання, які були значущими під час аудиту;
- г) аудиторський звіт є достовірним, оскільки розділ «Ключові питання аудиту» містить хоча б одне питання.

10. Аудиторська фірма провела аудит фінансової звітності публічного акціонерного товариства, яке займається видобутком корисних копалин. В аудиторському звіті зазначено, що фінансова звітність подає достовірно, в усіх суттєвих аспектах, фінансовий стан товариства, його фінансові результати та рух грошових коштів відповідно до МСФЗ. Проте, в розділі «Ключові питання аудиту» відсутня інформація про ризики, пов'язані з екологічними зобов'язаннями товариства, хоча ці зобов'язання є значними і можуть мати

суттєвий вплив на його фінансовий стан. Який з наступних висновків є найбільш обґрунтованим у цій ситуації?

а) аудиторська фірма має право самостійно визначати, які ризики є суттєвими для включення до розділу «Ключові питання аудиту»;

б) аудиторська фірма, ймовірно, не провела достатньо глибокий аналіз екологічних ризиків товариства;

в) аудиторська фірма зобов'язана включити до розділу «Ключові питання аудиту» інформацію про всі суттєві ризики, які можуть вплинути на фінансовий стан компанії;

г) аудиторський звіт є достовірним, оскільки думка аудитора висловлена без застережень.

Завдання

1. Проаналізувати отримані приклади аудиторських висновків, дослідити їх зміст, виявити основні структурні елементи.

2. Аудиторська фірма «ГлобалАудит» провела аудит фінансової звітності транснаціональної корпорації, яка займається розробкою та виробництвом високотехнологічного обладнання. Під час аудиту аудиторів зіткнулися з низкою складних питань, зокрема:

– оцінка гудвілу, що виник внаслідок придбання дочірнього підприємства в країні з високим рівнем інфляції;

– визнання доходів від довгострокових контрактів на розробку унікального обладнання, які містять значну кількість невизначеностей;

– оцінка резервів на гарантійне обслуговування продукції, яка має складну технічну структуру та тривалий термін експлуатації;

– вплив змін у податковому законодавстві на відстрочені податкові активи та зобов'язання.

В аудиторському звіті зазначено, що фінансова звітність розкриває достовірно, в усіх суттєвих аспектах, фінансовий стан корпорації. Проте, розділ «Ключові питання аудиту» містить лише загальні формулювання щодо складності оцінки гудвілу та визнання доходів. Який з висновків є найбільш обґрунтованим щодо професійного судження аудиторів у цій ситуації?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Бухгалтерський облік та аудит : конспект лекцій для здобувачів вищої освіти ОС «бакалавр» денної форми здобуття освіти спец. : 015 Професійна освіта (Економіка), 071 Облік і оподаткування, 075 Маркетинг, 076 Підприємництво та торгівля / Т. В. Польова ; Укр. інж.-пед. акад. – Харків : УПА, 2024. – 142 с.
2. Аудит : навч. посіб. / М. Виноградова, Л. Жидєєва. – Київ : Центр учбової літератури, 2022. – 500 с.
3. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / В. М. Краєвський, О. П. Колісник, Н. В. Гуріна та ін. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. – 388 с.
4. Лобода Н. О., Чабанюк О. М. Бухгалтерський облік : навч. посіб. – Київ : Алерта, 2022. – 224 с.
5. Організація і методика аудиту : навч. посіб. для закладів вищої освіти / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. І. А. Бержанір. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2022. – 326 с.
6. Облік і аудит у питаннях та відповідях : навч.-метод. посіб. / Є. В. Калюга [та ін.]. – Київ : Компрінт, 2019. – 374 с.

Допоміжні джерела інформації

7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. – Станом на 23.08.2024. – Назва з екрана.
8. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, інших гарантій та супутніх послуг [Електронний ресурс] : видання 2020 р. – Режим доступу: <https://www.iaasb.org/publications/2018-handbook-international-quality-control-auditing-review-other-assurance-and-related-services-26>. – Станом на 28.08.2024. – Назва з екрана.
9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. – Станом на 23.08.2024. – Назва з екрана.
10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>. – Станом на 23.08.2024. – Назва з екрана.
11. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999 р. № 242 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база

- даних]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>. – Станом на 23.08.2024. – Назва з екрана.
12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>. – Станом на 23.08.2024. – Назва з екрана.
 13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>. – Станом на 23.08.2024. – Назва з екрана.
 14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. – Станом на 23.08.2024. – Назва з екрана.
 15. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>. – Станом на 28.08.2024. – Назва з екрана.
 16. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>. – Станом на 28.08.2024. – Назва з екрана.
 17. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/2258-19>. – Станом на 28.08.2024. – Назва з екрана.
 18. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.1999 р. № 996 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. – Станом на 23.08.2024. – Назва з екрана.
 19. Про затвердження Змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні [Електронний ресурс] : постанова Правління Національного банку України від 12.02.2019 р. № 37 // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0037500-19>. – Станом на 28.08.2024. – Назва з екрана.

Інтернет ресурси

20. www.apu.com.ua – Аудиторська палата України.
21. www.rada.gov.ua – Верховна Рада України.
22. www.tax.gov.ua – Державна податкова служба України.
23. www.minfin.gov.ua – Міністерство фінансів України.
24. www.ukrstat.gov.ua – Державна служба статистики України.
25. www.vobu.com.ua – Всеукраїнська професійна газета «Все про бухгалтерський облік».
26. www.golovbukh.ua – Видавництво «Головбукх».

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимі

Польова Тетяна Володимирівна

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АУДИТ

Методичні вказівки
до організації та планування самостійної роботи для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 075 «Маркетинг»

В авторській редакції

Підписано до розміщення 23.04.2025. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 1,6. Обсяг 0,474 Мб. Зам. № 171/25.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна